

Број: 05-05-1-1365-2/13
Сарајево, 17. април 2013. године

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:	18.04.2013		
Organizaciona jedinica	Klasifikacija	Redni broj	ВРБ
Јединица	Класификација	Број	Пилова
010205-2		508/13	

S

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Споразум о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије у вези са вишекорисничким програмом за ТЕМПУС 2012 у склопу Инструмента претприступне помоћи. Споразум је потписан у Бриселу, 24. јула 2012. године и у Сарајеву, 24. децембра 2012. године а потписала га је гђа. Невенка Савић, директорица Дирекције за европске интеграције БиХ.

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Ранко Нинковић

MFA-BA-MPP
Broj: 08/1-21-05-5-35758/12
Sarajevo, 09.04.2013. godine

PREDSJEDNIŠTVO
MINISTARSTVA
VANJSKIH POSLOVA
SARAJEVO

16-04-2013

05	05-1	1365	
----	------	------	--

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Predmet: Prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije u vezi sa višekorisničkim programom za TEMPUS 2012 u sklopu Instrumenta pretpristupne pomoći

U prilogu dostavljamo prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije u vezi sa višekorisničkim programom za TEMPUS 2012 u sklopu Instrumenta pretpristupne pomoći, potpisanog u Briselu 24. jula 2012. godine i u Sarajevu 24. decembra 2012. godine, na engleskom jeziku.

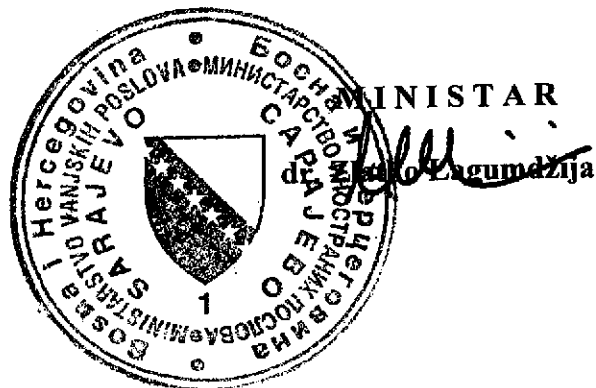
Takođe dostavljamo vam zaključak kojim je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na svojoj 40. sjednici održanoj 28.02.2013. godine, utvrdilo prijedlog odluke o ratifikaciji predmetnog Sporazuma.

Podsjećamo da je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 30. redovnoj sjednici, održanoj 12. decembra 2012. godine, donijelo odluku broj: 01-011-3096-36/12 o prihvatanju Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije u vezi sa višekorisničkim programom za TEMPUS 2012 u sklopu Instrumenta pretpristupne pomoći i ovlastilo g-đu Nevenku Savić, direktoricu Direkcije za evropske integracije Bosne i Hercegovine, da u ime Bosne i Hercegovine potpiše ovaj Sporazum.

Molimo da Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu sa odredbama člana 17. Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora („Službeni glasnik BiH“ broj 29/00), odluči o ratifikaciji predmetnog Sporazuma.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu

СПОРАЗУМ О ФИНАНСИРАЊУ

ИЗМЕЂУ

БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

И

**ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ У ВЕЗИ СА
ВИШЕКОРИСНИЧКИМ ПРОГРАМОМ
ЗА ТЕМПУС 2012
У СКЛОПУ ИНСТРУМЕНТА ПРЕТПРИСТУПНЕ
ПОМОЋИ**

Од

(Централизовано управљање)

САДРЖАЈ

Преамбула

1. Програм
2. Провођење програма
3. Структуре и органи са надлежностима
4. Финансирање
5. Рок за уговарање
6. Рок за извршење уговора
7. Рок исплате
8. Поступање са примицима
9. Прихватљивост трошкова
10. Чување докумената
11. Тумачење
12. Дјеломична ништавост и ненамјерне празнине
13. Преглед и измјене и допуне
14. Престанак
15. Рјешавање разлика
16. Обавјештења
17. Број оригинала
18. Додаци
19. Ступање на снагу

Додатак А Вишекориснички програм за Темпус у склопу ИРА компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција за 2012. годину усвојен Одлуком Комисије Ц(2012)3495 од 30. маја 2012.

Додатак Б Оквирни споразум између Комисије Европских заједница и Босне и Херцеговине од 20. фебруара 2008.

СПОРАЗУМ О ФИНАНСИРАЊУ

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

и

ЕВРОПСКА КОМИСИЈА

даље у тексту заједнички као "Стране", или појединачно као "држава корисница" у случају Босне и Херцеговине, или "Комисија", у случају Европске комисије.

С обзиром на то да:

- (а) Дана 1. августа 2006., Савјет Европске уније усвојио је Уредбу (ЕЗ) бр. 1085/2006 којом се успоставља инструмент претприступне помоћи (даље у тексту: "Оквирна уредба о IPA"). На снази од 1. јануара 2007., овај инструмент представља јединствену правну основу за пружање финансијске помоћи државама кандидатима и државама потенцијалним кандидатима у њиховим настојањима да ојачају политичке, економске и институционалне реформе да би постале чланице Европске уније.
- (б) Дана 12. јуна 2007., Комисија је усвојила Уредбу (ЕЗ) бр. 718/2007 о провођењу Оквирне уредбе о IPA, којом детаљно образлаже одредбе које се примјењују у погледу управљања и контроле (даље у тексту: "Уредба о провођењу IPA").
- (ц) Помоћ Европске уније у склопу инструмента претприступне помоћи треба и даље да подржава државе кориснице у њиховим напорима на јачању демократских институција и владавине права, реформе јавне управе, провођења економских реформи, поштовања људских као и мањинских права, унапређења једнакости полова, подршке развоју цивилног друштва и унапређења регионалне сарадње као и помирења и обнове, и доприношења одрживом развоју и смањењу сиромаштва.

За потенцијалне државе кандидате, помоћ Европске уније може такође да укључи одређено усклађивање са *правном стечевином ЕУ (acquis)*, као и подршку за инвестиционе пројекте, усмјерену нарочито на изградњу

капацитета за управљање у подручјима регионалног развоја, развоја људских ресурса и руралног развоја.

- (д) Стране су 20. фебруара 2008. закључиле Оквирни споразум у којем се утврђују општа правила за сарадњу и провођење помоћи Европске уније у оквиру Инструмента претприступне помоћи.
- (е) Комисија је 30. маја 2012. усвојила Вишекориснички програм за Темпус у склопу IPA компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција за 2012. годину (даље у тексту: "програм"). Овај програм ће проводити Комисија на индиректном централизованом основу.
- (ф) За провођење овог програма потребно је да Стране закључе Споразум о финансирању да би се одредили услови за провођење помоћи Европске уније, правила и процедуре које се тичу исплате везане за такву помоћ и услови према којима ће се управљати помоћи.

СПОРАЗУМЈЕЛЕ СУ СЕ О СЉЕДЕЋЕМ:

1 ПРОГРАМ

Комисија ће дати допринос, путем додјеле бесповратних средстава, финансирању сљедећег програма, који је изложен у Додатку А овог Споразума:

Број програма: *АВАС № 2012/SI2615827*

Назив: *Вишекориснички програм за Темпус у склопу IPA компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција за 2012. годину - Ц(2012)3495 од 30. маја 2012.*

2 ПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

- (1) Програм ће на индиректном централизованом основу проводити Европска комисија према члану 53.а Уредбе о финансирању и одговарајућим одредбама Правила о провођењу.

Задаци провођења делегирају се према члану 54(2)(а) Уредбе о финансирању Извршној агенцији за образовање, аудио-визуелну политику и културу, која је основана Одлуком Комисије 2005/56/ЕЦ од 14. јануара 2005. Својом одлуком Ц(2008)5582 усвојеном 9. октобра 2008., Комисија је повјерила Извршној агенцији управљање програмима Темпус III и Темпус IV. У складу са чланом 12 (3) Уредбе Савјета бр. (ЕЗ) 58/2003 од 19. децембра 2002. који прописује статут за извршне агенције којима ће се повјерити одређени задаци у управљању програмима Заједнице¹, сваки програм делегиран извршној агенцији мора да допринесе финансирању административног буџета агенције.

- (2) Програм ће се проводити у складу са одредбама Оквирног споразума о правилима за сарадњу у вези са финансијском помоћи ЕУ-а Босни и Херцеговини и провођење помоћи у склопу Инструмента претприступне помоћи (IPA) закљученог између Страна 20. фебруара 2008. (даље у тексту: "Оквирни споразум"), који је изложен у Додатку Б овог Споразума.

3 СТРУКТУРЕ И ОРГАНИ СА НАДЛЕЖНОСТИМА

Држава корисница ће одредити националног IPA координатора, у складу са Оквирним споразумом, који ће дјеловати као представник државе кориснице vis-à-vis Комисије. Он/а ће обезбиједити да се одржава тијесна веза између Комисије и државе кориснице с обзиром на општи процес приступања као и на претприступну помоћ ЕУ-а у склопу IPA.

¹ СЛ Л11, 16.1.2003, стр. 1.

4 ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирање провођења овог Споразума биће као у наставку:

- (a) Допринос Европске уније за 2012. годину утврђен је на највише 2.400.000 ЕВР за дио програма који се односи на Босну и Херцеговину, како је описано у програму. Међутим, Комисија ће извршити плаћање доприноса Европске уније унутар граница расположивих средстава.
- (б) Трошкове структура и органа које успостави држава корисница за провођење овог програма сносиће држава корисница.

5 РОК ЗА УГОВАРАЊЕ

- (1) Појединачни уговори и споразуми којима се проводи овај Споразум биће закључени најкасније три године од датума закључивања овог Споразума.
- (2) Сва средства за која никакав уговор није закључен прије истека рока за уговарање биће отказана.

6 РОК ЗА ИЗВРШЕЊЕ УГОВОРА

- (1) Уговори морају да буду извршени у року највише четири године од завршног датума за уговарање.
- (2) Рок за извршење уговора може да буде продужен прије његовог завршног датума у оправданим случајевима.

7 РОК ИСПЛАТЕ

- (1) Исплата средстава мора да се изврши најкасније једну годину након коначног датума за извршење уговора.
- (2) Рок за исплату средстава може да буде продужен прије завршног датума у оправданим случајевима.

8 ПОСТУПАЊЕ СА ПРИМИЦИМА

- (1) Примиси за потребе ИРА укључују приход стечен активношћу, током периода њеног суфинансирања, од продаје, изнајмљивања, накнада за услуге/уписнина или друге еквивалентне примитке изузев:
  - (a) примитака насталих кроз економски животни вијек суфинансираних инвестиција у случају инвестиција у фирме;
  - (б) примитака насталих унутар оквира мјере финансијског инжењеринга, укључујући капитал предузећа и средства зајма, гаранције, лизинг;

- (ц) гдје је примјењиво, доприноси из приватног сектора суфинансирању пословања, који ће бити приказани уз јавни допринос у табелама финансирања програма.
- (2) Примици дефинисани у ставу 1. изнад представљају приход који ће се одбити од износа прихватљивих трошкова за односну активност. Најкасније до затварања програма, такви примици ће бити одбијени од релевантних прихватљивих трошкова активности у цјелини или сразмјерно, зависно од тога да ли су начињени у цијелости или само дијелом суфинансираном активношћу.

9 ПРИХВАТЉИВОСТ ТРОШКОВА

- (1) Трошкови у склопу програма у Додатку А биће прихватљиви за допринос Европске уније ако су начињени након потписивања уговора и додјеле бесповратних средстава којима се проводи такав програм, изузев у случајевима изричито предвиђеним у Уредби о финансирању.
- (2) Сљедећи трошкови неће бити прихватљиви за допринос Европске уније у склопу програма у Додатку А:
- (а) порези, укључујући порезе на додатну вриједност;
  - (б) царинске и увозне таксе, или неке друге таксе;
  - (ц) куповина, најам или издавање земљишта и постојећих зграда;
  - (д) новчане глобе, финансијске казне и трошкови парница;
  - (е) трошкови пословања;
  - (ф) коришћена опрема;
  - (г) банковне накнаде, трошкови гаранција и сличне таксе;
  - (х) трошкови размјене валута, таксе и губици на течају повезани са било којим од евро рачуна специфичних за компоненту, као и други чисто финансијски издаци;
  - (и) доприноси у натури;
  - (ј) било који трошкови лизинга;
  - (к) трошкови амортизације.
- (3) Путем ограничења из става 2. изнад, Комисија ће одлучивати за сваки случај посебно да ли су сљедећи трошкови прихватљиви:

- (a) трошкови пословања, укључујући трошкове најма, искључиво везани за период суфинансирања активности;
  - (б) порези на додатну вриједност, ако су сљедећи услови испуњени:
    - (i) порези на додатну вриједност не могу да буду враћени било којим путем;
    - (ii) утврђено је да их сноси крајњи корисник, и
    - (iii) јасно су одређени у приједлогу пројекта.
  - (ц) трошкови везани за банковну или сличну гаранцију које сноси крајњи корисник бесповратних средстава.
- (4) Трошкови који се финансирају у склопу ИРА неће бити предмет било којег другог финансирања у склопу буџета Европске уније.

10 ЧУВАЊЕ ДОКУМЕНАТА

- (1) Сви документи везани за програм у Додатку А чуваће се најмање пет година од датума на који Европски парламент одобри исплату за буџетску годину на коју се документ односи.
- (2) У случају да програм у Додатку А није коначно затворен у року утврђеном у ставу 1. изнад, документи који се на њега односе чуваће се до краја године након оне у којој је програм у Додатку А затворен.

11 ТУМАЧЕЊЕ

- (1) Ако нема изричите супротне одредбе у овом Споразуму, појмови који се користе у овом Споразуму имаће исто значење које им је додијелено у Оквирној уредби о ИРА и Уредби о провођењу ИРА.
- (2) Ако нема изричите супротне одредбе у овом Споразуму, позивања на овај Споразум су позивања на такав Споразум како је повремено измијењен, допуњен или замијењен.
- (3) Свако позивање на уредбе Савјета или Комисије односи се на ону верзију тих уредби која је назначена. По потреби, измјене ових уредби биће пренесене у овај Споразум путем измјена и допуна.
- (4) Наслови у овом Споразуму немају правног значења и не утичу на његово тумачење.

12 ДЈЕЛОМИЧНА НИШТАВОСТ И НЕНАМЈЕРНЕ ПРАЗНИНЕ

- (1) Ако нека одредба овог Споразума јест или постане ништава или ако овај Споразум садржи ненамјерне празнине, то неће утицати на ваљаност осталих одредби овог Споразума. Стране ће замијенити било коју ништаву одредбу ваљаном одредбом која ће бити што је могуће ближа сврси и намјери ништавне одредбе.
- (2) Стране ће поунити све ненамјерне празнине одредбом која најбоље одговара сврси и намјери овог Споразума, у складу са Оквирном уредбом о ИРА и Уредбом о провођењу ИРА.

13 ПРЕГЛЕД И ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ

- (1) Провођење овог Споразума биће предмет повремених прегледа у вријеме о којем се Стране договоре.
- (2) Све измјене и допуне о којима се Стране договоре биће у писменој форми и чиниће дио овог Споразума. Такве измјене и допуне ступиће на снагу на датум који Стране одреде.

14 ПРЕСТАНАК

- (1) Не доводећи у питање став 2., овај Споразум престаће осам година након потписивања. Овај престанак неће искључивати могућност да Комисија начини финансијске исправке у складу са чланом 56. Уредбе о провођењу ИРА.
- (2) Овај Споразум може да оконча било која Страна давањем писменог обавјештења другој Страни. Такав престанак ступа на снагу шест календарских мјесеци од датума писменог обавјештења.

15 РЈЕШАВАЊЕ РАЗЛИКА

- (1) Разлике настале услјед тумачења, управљања и провођења овог Споразума, на било којим и свим нивоима учешћа, рјешаваће се мирним путем кроз консултације између Страна.
- (2) У случају да се не успије ријешити мирним путем, свака Страна може да поднесе питање на арбитражу у складу са Изборним правилима Сталног арбитражног суда о арбитражи између међународних организација и држава на снази на датум потписивања овог Споразума.
- (3) Језик који ће се користити у арбитражним поступцима биће енглески. Орган за именовање биће Генерални секретар Сталног арбитражног суда на писмени захтјев који поднесе било која Страна. Одлука Арбитра биће обавезујућа за све Стране и на њу нема жалбе.

16 ОБАВЈЕШТЕЊА

- (1) Сва обавјештења у вези са овим Споразумом биће начињена у писменој форми и на енглеском језику. Свако обавјештење мора да буде потписано и достављено као оригинални документ или путем телефакса.
- (2) Сва обавјештења у вези са овим Споразумом морају се слати на сљедеће адресе:

За Комисију:

Госп. Герхард Шуман-Хицлер
Директор
Генерална дирекција за проширење
ИРА Стратегија
СНАР 04/99
В-1049 Брисел

За државу корисницу:

Гђа Невенка Савић
Национални ИРА координатор
Директор
Дирекција за европске интеграције
Трг Босне и Херцеговине 1
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

17 БРОЈ ОРИГИНАЛА

Овај Споразум сачињен је у два примјерка на енглеском језику.

18 ДОДАЦИ

Додаци А и Б чине саставни дио овог Споразума.

19 СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Овај Споразум ступиће на снагу на датум потписивања. Уколико га Стране потпишу на различите датуме, овај Споразум ступиће на снагу на датум кад га потпише друга од двију Страна.

Потписала, за и у име Босне и Херцеговине, у Сарајеву, 24. децембра 2012. године

гђа Невенка Савић, с.р.
Национални ИРА координатор

Потписао, за и у име Комисије, у Бриселу, 24. септѐма 2012. године

Госп. Герхард Шуман-Хицлер, с.р.
Директор

ДОДАТАК А   **ВИШЕКОРИСНИЧКИ ПРОГРАМ ЗА ТЕМПУС У СКЛОПУ
РА КОМПОНЕНТЕ ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И
ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА ЗА 2012. ГОДИНУ УСВОЈЕН
ОДЛУКОМ КОМИСИЈЕ Ц(2012)3495 ОД 30. МАЈА 2012.**

**ДОДАТАК Б   ОКВИРНИ   СПОРАЗУМ   ИЗМЕЂУ   КОМИСИЈЕ
ЕВРОПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ,
ОД 20. ФЕБРУАРА 2008.**

ДОДАТАК А: Вишекориснички програм за Темпус у склопу IPA компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција за 2012. годину

1. ИДЕНТИФИКАЦИЈА

Корисници	Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Србија као и Косово*
CRIS број	SI2.615827
Година	2012.
Допринос ЕУ	14.900.000 ЕВР
Орган провођења	Програм ће проводити Извршна агенција за образовање, аудио-визуелну политику и културу (ЕАЦЕА).
Коначни датум за закључивање споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра 2013.
Коначни датуми за уговарање	3 године након датума закључења споразума о финансирању. Ови датуми се односе и на национално суфинансирање.
Коначни датуми за извршење	4 године након коначног датума за уговарање. Ови датуми се односе и на национално суфинансирање.
Буџетска линија(е)	22.02.07.01: Регионални и хоризонтални програми
Јединица за програмирање	Јединица ДЗ, Регионални програми, ГД за проширење
Јединица за провођење / Делегација ЕУ	Извршна агенција за образовање, аудио-визуелну политику и културу (ЕАЦЕА)

2. ПРОГРАМ

2.1 ПРИОРИТЕТИ ОДАБРАНИ У ОКВИРУ ОВОГ ПРОГРАМА

Намјена овог Вишекорисничког (МВ) програма IPA је да одговори на приоритетне потребе како је назначено у IPA Вишекорисничком вишегодишњем индикативном планском документу (MIPD) 2011-2013., као и националним MIPD-има, узевши у обзир упутство дано у стратешким документима ЕУ, лекције научене из програмирања и провођења раније помоћи ЕУ и налазе из консултација са, између осталих, државама корисницама, међународним финансијским институцијама (IFI), Регионалним савјетом за сарадњу (RCC), државама чланицама ЕУ, организацијама цивилног друштва и службама Европске комисије.

¹ Ово одређивање не доводи у питање позиције о статусу, и у складу је са RVSUN 1244/99 и Мишљењем МСП-а о косовској декларацији о независности.

Европско партнерство за све државе кандидаткиње и потенцијалне државе кандидаткиње истиче као краткорочни приоритет важност развоја акционих планова за провођење стратегија образовања са повећањем дијалога и координације на свим нивоима и са свим заинтересованим странама. Надаље, потребно је издвојити довољно средстава, те обезбиједити бољу укљученост у програме ЕУ за високо образовање, између осталог и Темпус.

Европска комисија сматра високо образовање важним приоритетом за своје активности сарадње са државама корисницама. Програм Темпус, који је најдуготрајнији инструмент ЕУ у овом сектору и који има јак фокус на институционалну сарадњу, у својој је четвртој фази која обухваћа период 2007-2013. Од свог зачетка 1990. године, универзитетска сарадња у оквиру програма Темпус успјешно је допринијела изградњи институција везаних за високо образовање у земљама западног Балкана и одрживим универзитетским партнерствима, као и јачању међусобног разумијевања између Европске уније и земаља западног Балкана.

Допринос за учествовање у Темпус програму предвиђен је у оквиру националне IPA алокације у свакој држави корисници. Вишекорисничка помоћ покрива регионалне пројекте који су намијењени унапређењу сарадње између држава корисница програма IPA, као и хоризонталне пројекте који тематизирају заједничке потребе држава корисница програма IPA и имају за циљ постизање ефикасности и економија скале.

Ради лакшег програмирања, Вишекориснички IPA 2012 пројекти којима управља ГД за проширење, Јединица за регионалне програме, консолидовани су у засебне програме:

- Вишекориснички програм 2012.;
- Темпус програм 2012. (овај програм);

Поред тога, Европска комисија је усвојила Програм подршке за развој цивилног друштва за 2011-2012. за који ће Вишекорисничка помоћ допунити средства из државних IPA програма у Средствима за цивилно друштво.

2.2 СЕКТОРИ ОДАБРАНИ У ОКВИРУ ОВОГ ПРОГРАМА И КООРДИНАЦИЈА ДОНАТОРА

Да би се постигли приоритети одабрани за подршку у програмском периоду 2011-2013., МВ МIPD садржава седам (7) сектора на које ће се помоћ IPA фокусирати:

- Правосуђе и унутрашњи послови, укључујући основна права и рањиве групе
- Реформа јавне управе
- Подршка цивилном друштву
- Развој приватног сектора
- Транспорт и енергетска инфраструктура, укључујући нуклеарну безбједност
- Заштита животне средине и климатске промјене
- Друштвени развој.

Исто тако, у свим националним МПД-има сваке државе кориснице образовање је приоритет у оквиру Сектора друштвеног развоја са циљем јачања реформи и регионалне сарадње.

2.3 Опис

Темпус је програм Европске уније који подржава модернизацију високог образовања у партнерским земљама источне Европе, централне Азије, западног Балкана и регије Средоземља, углавном кроз пројекте универзитетске сарадње. Вишекориснички програм за Темпус олакшава реформу високошколских установа унапређивањем квалитета и управљања универзитета, у складу са мијењањем политичких, социјалних и економских потреба и кроз упоредну анализу са државама чланицама ЕУ.

Нарочито, Темпус програм помаже унапређење добровољне конвергенције са дешавањима у ЕУ у пољу високошколског образовања проистеклим из Лисабонске агенде и Болоњског процеса, стварање мостова између високошколског образовања и тржишта рада и јачање људског капитала.

Темпус програм има низ глобалних циљева који су заједнички за све државе кориснице. Ови заједнички циљеви могу да буду употпуњени регионалним или за кориснике специфичним циљевима, како је прикладно. Четврта фаза Темпус програма која је покренута 2007. године доприноси припремању држава кандидаткиња и потенцијалних кандидаткиња за приступање, а нарочито за учешће у Интегрисаном програму цјеложивотног учења (2007-2013).

На основу искуства стеченог током претходне фазе, Темпус програм (2007-2013) предвиђа сљедеће три компоненте које су довољно флексибилне да се могу прилагодити потребама и приоритетима појединачних корисника:

Компонента I: Заједнички пројекти

Заједнички пројекти засновани су на мултилатералним партнерствима између високошколских институција у ЕУ и у државама корисницама. Заједнички пројекти имају за циљ преношење знања са универзитета ЕУ на институције држава корисница и између партнерских институција.

Компонента II: Структурни пројекти

Структурни пројекти намијењени су да подрже структуралну реформу система високошколског образовања и стратешки оквирни развој на националном нивоу на основу приоритета које су одредили надлежни органи партнерских земаља.

Структурни пројекти могу једнако да циљају на једну или више држава корисница. Они укључују високошколске институције и друге неакадемске чланове, како је прикладно. Министарства образовања морају да буду укључена.

Компонента III: Пратеће мјере

Пратеће мјере обухватају састанке координатора пројекта и других заинтересованих страна, активности дисеминације, као и подршку националним канцеларијама за Темпус у државама корисницама. Додатно, могу се проводити друге релевантне активности као што су тематске конференције, студије о специфичним питањима и активности усмјерене на идентификацију и дисеминацију добре праксе.

Програм Темпус има за циљ постизање сљедећих резултата:

- Институције високог образовања припремљене за успјешно учешће у Програму цјеложивотног учења, укључујући провођење Болоњског процеса;

- Повећана синергија између законодавства и политике високог образовања и институционална реформа;
- Побољшан капацитет универзитетског управљања; побољшана транспарентност и ефикасност у процесима доношења одлука;
- Ревидирани наставни програми и курсеви у складу са промијењеним друштвеним и економским потребама;
- Побољшане вјештине неакадемског особља релевантне за реформу јавне управе и развој цивилног друштва;
- Наставници обучени о модерним праксама и методологији образовања;
- Побољшана методологија и материјали модерне наставе и учења, са посебним нагласком на модернизацију уџбеника;
- Чвршћа сарадња и дијелење ресурса и искустава између институција високог образовања на регионалном и на нивоу ЕУ.

Напредак у постизању резултата ће се процијенити узимајући у обзир сљедеће мјерљиве показатеље:

- 80% нових и измијењених (усклађених са системом три циклуса) универзитетских наставних програма успјешно проведени до 2016.;
- 75% Темпус пројеката је у складу са стандардима техничке и академске процјене;
- 75% студијских програма студентима издаје додатак дипломи аутоматски и без накнаде;
- Више од 75% укључених установа и програма користи ECTS до 2016.;
- Учесталост јавних расправа које укључују институције високог образовања и органе државне управе;
- Учесталост састанака између високошколских институција и званичника задужених за реформу тржишта рада;
- 50% укључених установа развило је интерне поступке обезбјеђења квалитета до 2016.;
- 50% укључених установа размјењује најбоље праксе управљања са другим високошколским установама (ХЕИ) и са другим секторима до 2016.;
- Број мјера за ефикасност интерних административних процедура;
- Број мјера за коришћење купљене опреме;
- Најмање 10 нових наставних планова и програма развијено и најмање 200 студената пратило је нове израђене или ревидиране наставне планове и програме до 2016.;

- Најмање 50 нових курса обуке проведено је до 2016.;
- Најмање 400 полазника из различитих подручја (академско, управа, цивилно друштво) обучено је до 2016.;
- Механизми менторства и надзора су успостављени за све нове израђене програме;
- Најмање 5% повећање броја модернизованих уџбеника објављених до 2016.;
- 100% пројеката поштује приоритетна подручја наведена у Позиву за достављање приједлога за Заједничке пројекте:
- 65% регионалних пројеката у односу на укупан број.

Приједлози пројекта за *програмску компоненту I „Заједнички пројекти“ и компоненту II „Структурни пројекти“* поднијеће се у одговору на годишње позиве за достављање приједлога пројеката објављене у „Службеном листу“ и на веб страници програма у четвртог тромјесечју (Q4) 2012. Ради фокусирања програмских интервенција и максимизирања њиховог утицаја, регионални и национални приоритети биће одређени. Пројекте у склопу обје компоненте могу да предложе високошколске институције (HEI) из ЕУ или из партнерских земаља. Јавне управе (министарства, друге државне, регионалне и локалне управе) или владине организације такође могу да учествују у Темпус програму као партнери, али не могу добити средства из бесповратних средстава осим трошкова дневница и путних трошкова.

Индикативна расподјела буџета за компоненте I и II треба да представља индикативно 90% укупног буџета (тј. 13.410.000 ЕВР), док је остатак намијењен за Пратеће мјере. Финансијски допринос од стране Комисије не може да буде већи од 90% укупних прихватљивих трошкова. Финансирани конзорцијум мора да начини допринос од најмање 10% прихватљивих трошкова пројекта.

Основни критеријуми одабира су: оперативна способност и финансијска способност подносиоца захтјева. Критеријуми за додјелу су:

- јасноћа, кохерентност и релевантност пројектних циљева;
- квалитет партнерства;
- квалитет садржаја пројекта и примијењена методологија;
- одрживост;
- буџет и економичност.

Програмска компонента III, „Пратеће мјере“, проводиће се кроз позиве за тендер (у складу са поступцима набавке наведеним у Првом дијелу, Глава V „Набавка“ Уредбе о финансирању допуњене Другим дијелом, Глава III, Поглавље 3 исте Уредбе о финансирању); специфични задаци у склопу постојећих оквирних уговора (коришћењем оквирног уговора ЕАС/10/2009/01 са пружаоцем услуга Teamwork. У овом уговору, ЕАСЕА је један од уговорних органа заједно са ДС ЕАС и Европским институтом за иновације и технологију (EIT), а уговори са експертима изведени из позива за изражавање интереса (коришћењем пописа прихватљивих експерата који је успостављен након позива Агенције за изражавање интереса ЕАСЕА/2007 у

складу са Главом VII Експерти Другог дијела Уредбе о финансирању). Нарочито, састанци координатора пројекта и других заинтересованих страна организоваће се кроз одговарајући оквирни уговор. Дисеминација информација се може организовати кроз разне активности као што су тематски семинари (проводе се кроз оквирни уговор) или студије (проводе се кроз позиве за тендер или позиве за изражавање интереса).

2.4 МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА ПИТАЊА

Једнака могућност:

Током протеклих неколико деценија све већа пажња се посвећује родној димензији сиромаштва и развоју у транзиционим економијама, нарочито у вези са улогом жена у образовним процесима и утицајем високог образовања на политике једнаких могућности.

Пројекти треба да интегришу политике једнакости полова у својим циљевима и активностима, посебно у предметима и подручјима студирања гдје је присутност жена у економији традиционално веома ниска (наука и технологија). Пројекти треба да промовишу полни баланс и да одреде факторе који утичу на родну дискриминацију. Они треба да прате и процијене транзицију са образовања и обуке на радни живот, запошљавање и развој каријере потенцијалних женских врхунских менаџера.

Пројекти у сфери образовања и науке треба да промовишу промјену полних улога и социјалних стереотипа, избјегавајући било коју врсту културалне предрасуде у образовним материјалима.

Принцип једнаких могућности треба се узети у обзир код процјењивања квалитета свих пројеката предложених у склопу трију компоненти. Специфична пажња биће посвећена овој димензији код одређивања користи од активности мобилности.

Код провођења пројектних активности и у примјењивој мјери, подаци анализирани по полу треба да се учине доступним ради провођења анализе социјалног и економског утицаја предузетих акција.

Заштита околине:

Дужну пажњу треба посветити Владиној развојној политици у вези са управљањем околином и да се таква политика угради унутар свих стратешких политичких докумената које могу да израде, свих активности обуке које могу да проводе и нових студијских и наставних планова и програма које могу да израде.

Мањине:

Права мањина треба узети у обзир код процјењивања квалитета свих пројеката предложених у склопу трију компоненти.

2.5 ПРЕТПОСТАВКЕ И ПРЕДУСЛОВИ

Овај Програм ће се проводити под претпоставком да ће академске институције из држава корисница и из држава чланица ЕУ бити заинтересоване за учешће у предложеним активностима. Посвећеност држава корисница да ставе на располагање све потребне ресурсе, тијесно сарађују и дијеле знања и искуства, најважнија је за успјех програма.

3 БУЏЕТ

3.1 ИНДИКАТИВНА ТАБЕЛА БУЏЕТА (ЦЕНТРАЛИЗОВАНО УПРАВЉАЊЕ)

	Изградња институција (ИИ)				Инвестиције (ИНВ)				Укупно (ИИ + ИНВ)		Укупни допринос ИРА ЕУ	
	Укупни трошкови	ИРА ЕУ допринос		Други допринос*	Укупни трошкови	ИРА ЕУ допринос		Други допринос*	Укупно (ИИ + ИНВ)	ЕВР (x)=(б)+(е)	% (2)	
		ЕВР (а)=(б)+(ц)	ЕВР (б)			% (1)	ЕВР (д)=(е)+(ф)					ЕВР (е)
Темпус држава корисница												
Албанија	2 222 222	2 000 000	90		222 222	10			2 222 222	2 000 000	13,4	
Босна и Херцеговина	2 666 666	2 400 000	90		266 666	10			2 666 666	2 400 000	16,1	
Косово	3 000 000	2 700 000	90		300 000	10			3 000 000	2 700 000	18,1	
Црна Гора	888 888	800 000	90		88 888	10			888 888	800 000	5,4	
Србија	7 777 777	7 000 000	90		777 777	10			7 777 777	7 000 000	47	
УКУПНО	16 555 553	14 900 000	90		1 655 553	10			16 555 553	14 900 000	100	

Износи без ПДВ-а

* Допринос (јавни и приватни национални и/или међународни допринос) који обезбеђују национални партнери

(1) Изражено у % Укупних трошкова ИИ или ИНВ (колоне (а) или (д)).

(2) Само линије Сектор или Пројекат. Изражено у % свеукупно колоне (х). Указује на релативну тежину приоритета с обзиром на укупни допринос ЕУ читавог ФП.

3.2 ПРИНЦИП СУФИНАНСИРАЊА КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈЕ НА ПРОГРАМ

Допринос Европске уније, који представља 90% укупног буџета додијеленог овом програму, израчунава се у односу на **прихватљиве трошкове**, који се заснивају на **укупним трошковима**. Суфинансирање обезбјеђује конзорцијум који се пријављује за финансирање.

Због његовог хоризонталног карактера није могуће тражити национално суфинансирање за овај Програм.

У случају бесповратних средстава финансирани конзорцијум мора да допринесе са минимално 10 % прихватљивих трошкова пројекта.

4. ПРОВОЂЕЊЕ

4.1 НАЧИНИ УПРАВЉАЊА И МОДАЛИТЕТИ ПРОВОЂЕЊА

Програм ће проводити на индиректној централизованој основи Извршна агенција за образовање, аудио-визуелну политику и културу у складу са чланом 54(2) Уредбе о финансирању.

Извршна агенција за образовање, аудио-визуелну политику и културу (ЕАСЕА) основана је Одлуком Комисије 2005/56/ЕС од 14. јануара 2005. Својом одлуком С(2008)5582 усвојеном 9. октобра 2008. Комисија је повјерила Извршној агенцији управљање програмима Темпус III и Темпус IV. Према члану 12 (3) Уредбе Савјета бр. (ЕС) 58/2003 од 19. децембра 2002. која излаже статут за извршне агенције којима ће се повјерити одређени задаци у управљању програмима Заједнице¹, сваки програм делегиран извршној агенцији мора да допринесе финансирању административног буџета агенције.

4.2 ОПШТА ПРАВИЛА ЗА НАБАВКУ И ПРОЦЕДУРЕ ЗА ДОДЈЕЛУ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

Набавка ће пратити одредбе Дијела другог, Глава IV Уредбе о финансирању и Дијела другог, Глава III, Поглавље 3 њених Правила о провођењу, као и правила и процедуре за уговоре о услугама, набавци и радовима који се финансирају из главног буџета Европских заједница у сврхе сарадње са трећим земљама које је Комисија усвојила 24. маја 2007. (С(2007)2034).

Процедуре за додјелу бесповратних средстава пратиће одредбе Дијела првог, Глава VI Уредбе о финансирању и Дијела првог, Глава VI њених Правила о провођењу.

5. ПРАЋЕЊЕ И ПРОЦЈЕНА

5.1 ПРАЋЕЊЕ

---

¹ СЛ Л11, 16.1.2003, стр. 1-8.

Комисија може да предузме све радње које сматра неопходним за праћење односног програма.

5.2 ПРОЦЈЕНА

Програми ће бити предмет *ex ante* процјена, као и привремене и/или, *ex post* процјена у складу са члановима 57. и 82. Уредбе о провођењу IPA, са циљем побољшања квалитета, ефикасности и досљедности помоћи из средстава Европске уније и стратегије и провођења програма.

Резултати процјена узете се у обзир у циклусу програмирања и провођења.

Комисија такође може да проводи стратешке процјене.

6. РЕВИЗИЈА, ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА И МЈЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ ПРЕВАРА

Рачуни и пословање свих страна укључених у провођење овог програма, као и уговори и споразуми којима се проводи овај програм, предмет су, са једне стране, надзора и финансијске контроле од стране Комисије (укључујући Европску канцеларију за борбу против превара), која може да проводи контроле по свом нахођењу, било сама или путем вањског ревизора и, са друге стране, ревизија од стране Европског суда ревизора. Ово укључује мјере као што је *ex ante* верификација тендера и уговарања које врши Делегација у државама корисницама.

Да би се обезбиједила ефикасна заштита финансијских интереса Европске уније, Комисија (укључујући Европску канцеларију за борбу против превара) може да проводи контроле на терену и инспекције у складу са процедурама предвиђеним Уредбом Савјета (ЕС, Euratom) 2185/96².

Горе описане контроле и ревизије примјенљиве су на све уговараче, подуговараче и кориснике бесповратних средстава који примају новчану помоћ Европске уније.

7. НЕЗНАТНА ПЕРАСПОДЈЕЛА СРЕДСТАВА

Национални званичник за овјеравање (AOD), или национални званичник за овјеравање подделегирањем (AOSD), у складу са делегирањем овлашћења која му повјери AOD, у складу са принципима прописног финансијског управљања, може да изврши незнатне прерасподјеле средстава без потребе за мијењањем одлуке о финансирању. У овом контексту, кумулативне прерасподјеле које не прелазе 20% укупног износа алоцираног за програм, зависно од лимита од 4 милиона ЕВР, неће се сматрати знатним, под условом да оне не утичу на природу и циљеве програма. Одбор IPA биће обавијештен о горњој прерасподјели средстава.

8. ОГРАНИЧЕНЕ ПРОМЈЕНЕ

Ограничене промјене у провођењу овог програма које утичу на елементе наведене у члану 90. Правила о провођењу за Уредбу о финансирању, која су индикативне природе³, може да изврши овлашћени званичник за овјеравање делегирањем (AOD), или овлашћени званичник за овјеравање подделегирањем (AOSD), у складу са

² ОЈ Л 292; 15.11.1996; стр. 2

³ Ови најважнији елементи индикативне природе су, за бесповратна средства, индикативни износ позива за приједлоге и, за набавку, индикативни број и врста предвиђених уговора и индикативни временски оквир за покретање процедура набавке.

делегацијом овлашћења која на њега преноси АОД, у складу са принципима прописног финансијског управљања без потребе за измијењеном и допуњеном одлуком о финансирању.